

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะงาน ความสามารถในการเผชิญและฟื้นฝ่าอุปสรรค และความสุขในการทำงานของคณาจารย์คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเอกชน มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย เพื่อ 1) ศึกษาคุณลักษณะงานของคณาจารย์คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเอกชน 2) ศึกษาความสามารถในการเผชิญและฟื้นฝ่าอุปสรรค ของคณาจารย์คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเอกชน 3) ศึกษาความสุขในการทำงานของคณาจารย์คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเอกชน และ 4) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะงาน ความสามารถในการเผชิญและฟื้นฝ่าอุปสรรค และ ความสุขในการทำงานของคณาจารย์คณะบริหารธุรกิจมหาวิทยาลัยเอกชน เป็นการศึกษาโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือคณาจารย์คณะบริหารธุรกิจมหาวิทยาลัยเอกชน จำนวน 84 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 การปฏิบัติงานของคณาจารย์คณะบริหารธุรกิจมหาวิทยาลัยเอกชนเกี่ยวกับคุณลักษณะงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านความมีเอกลักษณ์ของงานมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก รองลงมา ได้แก่ ด้านความหลากหลายของทักษะ ด้านความสำคัญของงาน ด้านผลสะท้อนกลับจากงาน และด้านความมีอิสระในการตัดสินใจ ตามลำดับ

5.1.2 คณาจารย์คณะบริหารธุรกิจมีความสามารถในการเผชิญและฟื้นฝ่าอุปสรรคโดยรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าคณาจารย์มีความสามารถในการเผชิญและฟื้นฝ่าอุปสรรคอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยกลุ่มตัวอย่างมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาและรับมือกับผลกระทบอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก รองลงมา ได้แก่มีความอดทนต่ออุปสรรค และมีความสามารถในการควบคุมอุปสรรค ตามลำดับ

5.1.3 คณาจารย์คณะบริหารธุรกิจมีความสุขในการทำงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าคณาจารย์คณะบริหารธุรกิจมีความสุขในการทำงานด้านความพึงพอใจในงานอยู่ในระดับมาก เป็นอันดับแรก รองลงมา ได้แก่ความกระตือรือร้นในการทำงาน ส่วนความริ้นรมย์ในงานกลุ่มตัวอย่างมีความสุขในการทำงานในระดับปานกลาง

5.1.4 คุณลักษณะงานด้านความมีอิสระในการตัดสินใจในงาน มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลางกับความสุขในการทำงาน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 คุณลักษณะงานด้านผลสะท้อนกลับจากงาน มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับค่อนข้างดีกับความสุขในการทำงาน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

5.1.5 ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค ด้านความอดทน มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลางกับความสุขในการทำงาน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ด้านความสามารถในการควบคุมอุปสรรค มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลางกับความสุขในการทำงานด้านความกระตือรือร้นในการทำงาน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค ด้านสาเหตุและผลกระทบ มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลางกับความสุขในการทำงานด้านความพึงพอใจในงาน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

5.1.6 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

5.1.6.1 สมมติฐานข้อที่ 1 การทดสอบสมมติฐานปรากฏว่าคุณลักษณะงานโดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสุขในการทำงานโดยรวม ($r = 0.41$) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐาน

5.1.6.2 สมมติฐานข้อที่ 2 การทดสอบสมมติฐานปรากฏว่าความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคโดยรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสุขในการทำงานโดยรวม ($r = 0.57$) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะงาน ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคและมีความสุขในการทำงานของคณาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชน สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

5.2.1 สมมติฐานข้อที่ 1 คุณลักษณะงานมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสุขในการทำงานของคณาจารย์คณะบริหารธุรกิจมหาวิทยาลัยเอกชน ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะงานโดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสุขในการทำงานโดยรวม (0.41^{**}) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00 ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ประทุมทิพย์ เกตุแก้ว (2551) พบว่า การรับรู้คุณลักษณะงานด้านความหลากหลายของงาน ด้านความมีเอกลักษณ์ของงาน ด้านความสำคัญของงาน

ด้านความมีอิสระในการปฏิบัติงาน และ ด้านผลย้อนกลับของงาน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขในการทำงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยพบว่า การรับรู้ลักษณะงานเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดความสุขในการทำงาน และสอดคล้องกับการศึกษาของ สพลกิตต์ สังข์ทิพย์ (2554) พบว่าลักษณะงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขในการทำงานของบุคลากรเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามความรู้ความสามารถ โดยทำงานและปฏิบัติหน้าที่ตามตำแหน่งของตนเอง และเป็นงานที่น่าสนใจ ทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงานซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งของความสุขในการทำงาน

5.2.2 สมมติฐานข้อที่ 2 ความสามารถในการเผชิญและฟื้นฝ่าอุปสรรค มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสุขในการทำงานของคณาจารย์คณะบริหารธุรกิจมหาวิทยาลัยเอกชน ผลการศึกษาพบว่า ความสามารถในการเผชิญและฟื้นฝ่าอุปสรรคโดยรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสุขในการทำงานโดยรวม (0.57**) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00 ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ทัดติกา เทพสุริวงศ์ (2550) พบว่า ความสามารถในการเผชิญและฟื้นฝ่าอุปสรรค ด้านการควบคุมสถานการณ์ ด้านสาเหตุและความรับผิดชอบ ด้านผลกระทบที่จะมาถึง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขในการทำงานในระดับสูง แต่ด้านความอดทนพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับความสุขในการทำงาน โดยให้ความเห็นว่า วิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพที่ต้องใช้ความอดทน อดกลั้น และ ความเพียรพยายามสูงในการให้บริการที่ครอบคลุม ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจซึ่งเป็นภาระที่หนัก มีภารกิจที่ต้องกระทำมากมาย และต้องรับผิดชอบต่อชีวิตคน หากมีกรณีผู้ป่วยอาการไม่ดีขึ้น จะทำให้พยาบาลที่ดูแล รู้สึกท้อแท้ในการดูแลผู้ป่วยได้ และไม่สามารถอดทนต่อปัญหาที่ยืดเยื้อได้

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

5.3.1.1 ผลการวิจัย พบว่าคุณลักษณะงานกับความสุขในการทำงาน มีความสัมพันธ์เชิงบวก เท่ากับ 0.41 ซึ่งน้อยกว่าความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเผชิญและฟื้นฝ่าอุปสรรคกับความสุขในการทำงาน ที่มีความสัมพันธ์ เท่ากับ 0.57 เมื่อพิจารณาในรายละเอียดจะพบว่าความมีอิสระในการตัดสินใจในงานมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อาจเป็นผลมาจากลักษณะการปฏิบัติงานของคณาจารย์คณะบริหารธุรกิจมหาวิทยาลัยเอกชน ซึ่งต้องปฏิบัติงานตามระเบียบตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของคณาจารย์ให้ปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด และต้องมีการประเมินผลการปฏิบัติงานให้ได้ตามตัวชี้วัดของการประกันคุณภาพการศึกษาซึ่งมีการประเมินในระดับหลักสูตร คณะวิชา และ สถาบัน จึงมีผลสะท้อนให้เห็นว่าคณาจารย์ขาดอิสระในการปฏิบัติงาน ส่งผลให้มีความสุขในการทำงานน้อยลง ดังนั้นผู้บริหารสถาบันการศึกษาเอกชนควรกำหนดวิธีการทำงานที่เอื้อประโยชน์ต่อคณาจารย์และ สามารถปฏิบัติงานได้ตามระเบียบและ เกณฑ์การประกันคุณภาพทั้งจากภายในและภายนอกสถาบัน เช่น ขั้นตอนการปฏิบัติงานที่มีความยืดหยุ่น และรวดเร็ว สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะสามารถ

สนับสนุนให้คณาจารย์สามารถสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการได้อย่างต่อเนื่อง และ ส่งผลให้มีความสุขในการทำงานเพิ่มมากขึ้น

5.3.1.2 ผลการวิจัย พบว่าความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคของคณาจารย์ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเอกชน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าความสามารถในการควบคุมอุปสรรคมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด โดยอาจเป็นผลมาจากลักษณะงานที่พบและระดับความยากง่ายของงานซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมของคณาจารย์ในการแสดงออกต่อการรับมือกับปัญหาอุปสรรคเหล่านั้น และ การรับมือกับอุปสรรคที่เกิดขึ้นบางครั้งอุปสรรคที่เกิดขึ้นคณาจารย์อาจไม่สามารถจะแก้ไขได้เอง เพราะแต่ละสถาบันจะมีกระบวนการในการแก้ไขปัญหาซึ่งแตกต่างกันออกไป เพราะหน้าที่ของคณาจารย์ที่กำหนดโดยสำนักงานกรรมการการอุดมศึกษามี 4 ด้านด้วยกัน เช่น 1. ด้านการสอน 2. ด้านการทำงานวิจัย 3. ด้านบริการวิชาการ และ 4. ด้านการทำงานบำรุงศิลปและวัฒนธรรม ซึ่งอุปสรรคจากงานที่เกิดขึ้นอาจมาจากงานที่คณาจารย์ต้องรับผิดชอบในหลายด้านทำให้กระทบต่อการฟันฝ่าอุปสรรคเหล่านี้ได้ยากกว่าด้านอื่นๆ เช่น ด้านความอดทน และ สาเหตุและผลกระทบจากงาน เพราะบางเรื่องคณาจารย์ไม่สามารถที่จะควบคุมได้เพราะปัญหาอาจเกิดมาจากหลายปัจจัย เช่น เวลาในการทำงานไม่เพียงพอต่อการทำงานวิจัย และ สอนในหลายชั้นเรียน และในภาคการศึกษาหนึ่งต้องปฏิบัติหน้าที่ให้ครบทั้ง สี่ด้านรวมทั้งงานประกันคุณภาพการศึกษาซึ่งเป็นงานเอกสารอีกด้วย และเพื่อเป็นการบรรเทาปัญหาที่ทำให้คณาจารย์ไม่สามารถฟันฝ่าอุปสรรคได้นั้น ผู้บริหารชั้นต้น อาจเข้ามามีบทบาทมากขึ้นมีการทบทวนการทำงานเป็นขั้นตอนและกระจายงานให้เหมาะสมและมีการติดตามงานเป็นระยะ หากพบปัญหาที่สามารถที่จะช่วยกันแก้ไขได้ก่อนที่ปัญหานั้นจะขยายและไม่สามารถแก้ไขได้ และอาจมีการอบรมในด้านการรับมือกับปัญหาเบื้องต้น โดยมีการจัดการจัดการความรู้ให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา และรับทราบถึงสถานการณ์ของคณะวิชาเพื่อที่จะรับมือกับปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษากลุ่มตัวอย่างเฉพาะกลุ่มคณาจารย์คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเอกชนเท่านั้น ควรศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นคณาจารย์จากคณะวิชาที่เป็นสายวิทยาศาสตร์ เพื่อให้เห็นแนวทางในการดำเนินการและวิธีในการรับมือกับปัญหาและการฟันฝ่าอุปสรรคที่แตกต่างกันจากคณาจารย์สายสังคมศาสตร์

5.3.2.2 ควรนำองค์ประกอบด้านอื่นๆมาเป็นตัวแปรในการวิจัยเพิ่มเติม เช่น การควบคุมอารมณ์ และ ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotion Quotient) ของคณาจารย์สถาบันอุดมศึกษาเอกชน เพื่อให้เห็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่แตกต่างกันออกไป

5.3.2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยควรประกอบด้วยข้อมูลเชิงลึก เช่น รูปแบบการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีคุณภาพและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น